

# ZGODNJA DANICA.

**Katolišk cerkven list.**

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga meseca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

**Tečaj XVIII.**

**V Ljubljani 1. malega travna 1865.**

**List 10.**

## **Zgubljeni sin.**

**Igra v I djanju.**

**Osebe:** Oče, mlajši sin, starji sin, skušnjavec, očetovi slugi.

(Konec.)

**Skušnjavec in pastir (Glas izpod zagrinjala zaverši):**

**Skušnjavec:**

Se ne sramuješ iti tak pred njega,  
Ki toljke si britkosti mu napravil;  
Bo li sprejel zdaj on za sina tega,  
Ki svojeglavno se mu je ustavljal?  
Al se ne bo mu serd v sercu zbudil,  
Ko stergan se pred njega boš postavil,  
Ker vidil bo, za kar se skerbno trudil,  
Si ti brezvestno in naglo vse zapravil?  
Zastonj! prepozno je, kar premišluješ;  
Prehude storil si očet' krivice; —  
Zatonj ti milosti še pričakuješ:  
Mar več se boj razžaljene pravice!

**Pastir (bolj glasno):**

Pobèri se od mene, zver ukleta!  
Z nesrečo mojo več se ne boš ustil;  
Poznam serce preljubega očeta,  
Zaupam, da mi hudo bo odpustil;  
In ak' tud milosti več ne dosežem,  
Ne bom odstopil od tega več namena;  
K očetu ljubemu bom šel, prisrežem!  
In tam pred njim bom padel na kolena:  
„Poglej, oh oče!“ rekel bom, „tù sina,  
Ki je grešil zoper nebó in tebe!  
On več ni vreden tvojega spomina,  
Pa glej ga v stanu revšine, potrebe; —  
Nevreden sem, tvoj sin se imen'vati,  
Pa naj bom, oče, saj tvoj zadnji sluga!  
Oj, ne odlašaj milosti skazati,  
Sej ti je znana serčna moja tuga!“ —  
Dobrotljiv on še slugam se skazuje,  
Obilo kruha vsi pri njem imajo;  
Oh, sin njegov pa tukaj omedluje,  
Da skerb in mraz in glad ga pokončuje!  
Gotov' ne bo odrekel mi posluha,  
V ljubezni, vém, sercé še bije zame;  
Gotovo mi podelil bode kruha,  
Če tudi me za sina več ne vzame.  
Že zdaj obdaja serce mila nada,  
Kot svitla zvezda duši moji sveti;  
Ne bom poginjal tukaj muk in glada,  
Nazaj to uro vernem se k očetí!

(Odide. Zagrinjalo se zagerne.)

*Četerti prizor.*

Oče (klečec na molitveniku ima roke proti nebu sklenjeno in moli):

O mogočni Stvarnik večni,  
Oče milosti velike!  
Glej, pred tabo jest nesrečni  
V silni žalosti zdihujem.  
Vsmili se me v tej britkosti,  
Potolaži serce moje,  
Oh prestalo je že dosti,  
Kar moj sin me je zapustil.  
Ti me zopet razveseli,  
Sveti Stvarnik, milo prosim!  
Sina mi nazaj pripelji;  
Oh nikar ga pogubiti!  
Če je hodil krive pota,  
Oh odpusti mu, odpusti!  
Sej neskončna si dobrota,  
O Gospod, premilostivi!  
Oko milo vanj obrni,  
In spoznal bo pota krive;  
Tvoja roka ga zaverni  
V očetovo naročje!  
Ti Gospod, polajšal meni  
Boš težave, upam terdno,  
Da se verne sin zgubljeni;  
Večna bo zato ti slava!

(Vstane, gre počasi proti oknu, in ugleda razcapanega cloveka proti hiši iti. Ogleduje ga pri oknu in posluša.)

(Začuden sam zase:)

Premili Bog, kaj vidim tam v blišavi,  
Kdo proti hiši žalostno koraka?  
Je li resnica, al sem pa v zmotnjavi,  
Vse zdi se mi, kako da glasno plaka?

(Ga spoznavši:)

Oj Stvarnik večni! je li to mogoče?  
Kak sladek up mi serce napolnuje!  
O, ti si vslisal zdihe moje vroče:  
Moj sin, moj sin! se k meni povračuje.

(Zakliče služabnike:)

Oh, slugi moji, hitro pritecite!  
Ne odlašajte, nič vas naj ne moti,  
Iz sobe urno, urno me peljite:  
Moj sin se vrača, gremo mu naproti!

(Slugi prihitijo in ga peljejo proti vratom, ali sin jih prehití in pade pred očeta na kolena.)

**Sin.**

Zagrešil zoper svete sem nebesa,  
Razžalil hudo tebe, Oče ljubi!

Oh! ne odverni milega očesa  
 Od mene zdaj, nikar me ne pogubi!  
 Nevreden sem tvoj sin se imen'vati.  
 Oče (mu ne pusti dalje govoriti; objame ga, poljubi, ter  
 povzdigne proti nebu oči, rekoč):

Ime naj tvoje bo, Gospod, česeno,  
 Da zvolil sina si nazaj mi dati!

(Proti sinu, vzdiguje ga od tal:)

Moj sin preljubi, vse je odpušeno!

(Proti slugom:)

Obleko prinesite novo, zalo,  
 In natakните perstan mu blišči,  
 Obujte ga v prelepo obuvalo:

(Ga naglo napravljajo)

Spomin obhajali bomo sloveči,  
 Zato pripravite pitano mi tele.  
 Prijatle drage hočem povabiti, —  
 Da z mano vživajo naj vsi veselje,  
 V katerem serce hoče mi vtoniti. —

(Ves vdovaljen proti pričujočim:)

Veseli dan dal je Bog mi doživeti,  
 Kje oče je, da to b' ga ne ginilo?  
 Ta sin je umerl bil (kazuje nanj), zopet pa živeti  
 Mu Božje usmiljenje je dopustilo.  
 Na tujem je zgubljen, globoko zajde; —  
 Gospod pripelje pa na pot ga pravo,  
 In dans serce ga moje zopet najde:  
 Hitimo toraj Večnemu dat slavo!

(Odidejo — oče peljaje sina za roko. Zagrinjalo pade.)

Fr. Silvester.

## Spomini s potovanja v Rim.

Spisuje Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

### 11. Cerkev sv. Ignacija in rimski kolegi.

Znano je že braveem „Zgodnje Danice“, da je sv. Ignaci Lojolski častitljiv grob našel v cerkvi *al Gesu*. Jezuiti so pa hotli svojemu duhovnemu očetu še veličastniši spominek postaviti v svetem Mestu. Že papež Gregor XIII je bil l. 1582 ustanovil v visokem in obširnem poslopju tako imenovani rimski kolegi (*Collegium Romanum*), ga preskerbel z bogatimi dohodki in izročil jezuitom, da ondi mladost v raznih vednostih od zacetnih do nar visjih podučujejo, in sicer z vseučilišnimi pravicami. Dopusajo se v njih široko okrog sloveče šole ne samo Rimljani, ampak tudi tujei iz daljnih dežel in narodov. Menim, da ga ni rimskega učilisa, v katerem bi tolike trume mladenčev svojo žejo po izobraženju nasitovale, kakor ravno v tem kolegiju. Zunaj gimnazijalnih predmetov se uči tukaj jezikoslovje, natoroznanstvo, modroslovje in bogoslovje. Za opazovanje zvezdnega obnebja se ti kaže observatorij, ki po vsem svetu slovi; za splošno omiko bogata bukvarnica, ki nad štirideset tisuč izbranih bukev hrani; za zgodovino Kirherjev muzej, ki znamenito število neprecenjenih starin ukaželjnemu ogledovavcu pred oči postavlja. Zraven tega velikega kolegija so postavili jezuiti svojemu blaženemu ustanovniku Ignaciju v čast in hvalo primerno cerkev, da naj z velikatskimi razmerami njegovo velikodušnost keršanskemu svetu pričuje. Kardinal Ludovizi, stricnik Gregorja XV, je l. 1626 pričel to imenitno delo. Izpeljali so ga domači umetniki Jezusove družbe. Umetniško oko sicer marsikaj zapazi, kar se ne stika s pravili razsvetljenega okusa; viditi tudi je, kakor da bi ta tempelj božji se pričakoval radodarnega imovitega dobrotnika, kateri bi pomagal doveršiti vsestransko olepsavo. Vender se pa človek že zdaj čudi, ako se razgleduje nad tolikim bogastvom dragega marmorja v altarskih oklepah in

derzno nakvisko stermečih stebrih. Nar bolj se mi je cerkev sv. Ignacija priljubila s tem, kar skriva v svojem zavetju njena prva desna kapela blizo velikega altolja. Tu znađ altarjeve mize milo gleda na daljnega romarja podoba svetega Alojzija, iz belega marmorja izvrstno zdolbena, oznanujoča belo oblačilo njegove nedolžnosti. Nar dražje in nar slajše lepoticje té kapele je pa Alojzijev grob, ki se milo bliši izpod altolja. Tu obsveteni s plamtečimi svetilnicami počivajo telesni ostanki angelskega mladenča v dragi posodi, vsi prepreženi s svetloplavim kamnom *lapislazzuli* in bogato krog in krog pozlačeni. Nehoté popotnik pade na kolena, serce se omehčuje in napaja s sladkimi dišavami zveličane neumerjočnosti, s katero je Bog glavo svojega ljubljence, nedolžnega spokornika, ovenčal. Zelja hrepeneča mi je prešinjala dušo, vsaj enkrat nad tem ljubeznjivim grobom opraviti daritev sv. maše. Ni mi bilo treba dolgo njene spolnitve odlašati. In ko sem drugi dan v mašni opravi s kelihom zveličanja pristopil k grobu Alojzijeve, so se mi iz dolge preteklosti gosti spomini razbudovali v duši. Vesele in žalostne prigodbe, vse razodevanja milosti in oistre pravice božje, vse zamude in pomote so se mi v živih podobah razkazovale in z raznimi tirjavami moje serce obsipale. Mnoge čutila hvale in zahvale in pekoče serčne bolesi sem vtapljal globoko v grob nebeskega mladenča, da naj bi jih usmiljeni Gospod zavoljo svojega ljubljence nič več ne zametoval.

Vendar to mojemu sercu ni bilo zadosti; še silniša dolžnost mi je bila spolniti, dolga versta prošnja za prihodnost svetemu Alojziju izročiti. V ta namen sem počel drugo ljubeznjivo svetišče rajskega mladenča obiskati. V petem nadstropju rimskega kolegija je stanoval Alojzi, ko se je v jezuitskih šolah z gorečo ljubeznijo pripravljaj za delo svojega visokega poklica. Dve sobi ste bile v njegovo rabo odločene. Sobica, ki mu je služila v prebivališče, v kateri je tudi svoje nedolžno življenje sklenil, je zdaj premenjena v prav zalo kapelo. Domači in tuji duhovni pogosto v njej mašujejo. Rimljani in romarji jo pobožno obiskujejo, in da se Alojzijeve priprošnje bolj zagotovijo, radi sveto obhajilo tu prejemajo. Perva soba, skoz katero se hodi v prijazno svetišče, je prostorna zakristija, pa tudi hrani marsiktere dragocene svetinje. Tu vidiš lastno-ročne spise znanih svetnikov in služabnikov božjih; nekatere pisma sv. Alojzija, zavarovane pod steklom v okvirih, pisave sv. Frančiška Hieronimovega in pobožnega mladenča Berchmansa. V zakristiji se tudi kaže obširen spis svetega Alojzija o pokori, obstoječ iz več pol in ves pisan z njegovo lastno roko. Pred letom so jezuiti to znamenito zapuščino, ki glasno pričuje o Alojzijevi marljivosti in duhovni izvrstnosti, v zalem rudečezametovem zavitku darovali svetemu Očetu Piju IX. Sveti Oče, iskren ljubivec in častivec sv. Alojzija, so jo pa spet jezuitom v varstvo izročili misleč, da je njegova kapelica nar pripraviše mesto v zavarovanje tako dragega zaklada. Ne mine skorej nobeno leto, da bi Pij IX tega svetinstva ali s kakim zlato-veznim mašnim plaššem, ali z lepim pluvialom, ali s kakim drugim ličnim darilom ne obogatili. V zakristiji visi na steni tudi bridka martra, katero je skrivni spokornik s toliko gorečnostjo otroče ljubezni objemal in dostikrat se v pozni noči močil z vročimi solzami. Zraven bridke martre je obešena slika, ki kaže Alojzija, kader kleče v obličju križanega Zveličarja svoje nedolžno mladostno truplo neusmiljeno biča, da na tla rosé kaplje nedolžne kervi, pred zapertimi vratni očetovega poslanca, ko skoz špranjo mladenča opazuje. Nekaj bolj oddaljen se vidi na bolniški postelji Alojzijev oče, poslušajoč iz ust poslanca sporočilo o kervavem gledišu. V kapeli so tri stene pokrite z velikimi slikami, ki spominjajo obiskovavca na posebno pomljlive prigodbe iz Alojzijevega življenja. Tu gledaš narisano z živimi barvami, kakó se mladenec v praznik Mariinega vnebovzvetja po notranjem vdihovanju svetlo zavé svojega poklica v zatiše

Jezusove družbe, kako mir in spravo prinese v svojo rodovino, ko prijateljsko sprijazni mlajega brata Rudolfa z vojvodom mantuanskim, kakó v rimski bolnišnici streže in noge umiva bolnikom, kako na smertni postelji blago dušo v roke svojega Stvarnika in Odrešenika izdihne. Vës njegov življenjepis se takó v kratkih minutah prebere. Vrata, skoz ktere je Alojzi v svojo sobico hodil, so lepo obvarovane, zmirej zaperte in s steklom zakrite. Nad temi vratni visi podoba Device presvete, ktere se je mladenec v podbudo svoje ljubezni do nebeske Matere posluževal. Pod altarcem se v malem vercu nekaj ostankov Alojzijevega trupla shranuje, nad altarcem pa podoba svetega mladenca, v kateri je njegov obraz prav po življenju posnet. Srečnega sem se štel, da sem smel na tem altarcu dolgo versto prošnja Bogú izročevati in med mašo šest zlahtnih oseb obhajati, ki so pred odhodom iz Rima na takem svetem kraju, ki vse kersanske čutila zbujuje, dušno popotnico želele sprejeti.

Iz kapelice svetega Alojzija se pa pride v širjo in visjo kapelo, v kateri je Alojzi že hodil molit, in ktera je bila poslednje leta vsa obnovljena, ker jo je bil l. 1849 ogenj zelo poškodoval. Silovito rovarstvo, ki je Pija IX v beg pregnalo, je bila tačas hrabrost francoske armade že premagala, pa ga vendar ni mogla koj popolnoma zadušiti. Ko so Francozje rimsko mesto z vojskno silo v posest dobili, so vojake semtertje po samostanih in drugod razselili in nekaj sodov s smodnikom v rimskem kolegiju hranili. Sovražni rovarji, ki so skrivaj tičali v mestu, so storili v peklenski hudobi grozoviti naklep, zapaliti rimski kolegi in pokončati Francozom bojno pripravo; niso drugače mislili, kakor da se bo vnel tudi smodnik, razrušil vse poslopje in pokopal v razvalinah vse njegove prebivavce. Tako gotovi so bili zaželenega izida vražjih vravnov, da so nekteri izmed njih tistidan se podali dobre štiri ure delec na albansko hribovje, da bi ondi skoz daljnogled opazovali strašni požar in razrušenje. Da bi jim nobena reč, nobena previdnost divjega radovanja ne skalila, so sklenili paznost Rimljanov in njihovih braniteljev na drugo stran obrniti in so zatorej najpred v nasprotnem mestnem kraju neko pohištvo hudodelsko podžgali. Ko je tu že visoko proti nebu švigala moč žarnega plamena, se pokaže ogenj tudi v rimskem kolegiju. Že je zgrabil velik del nastrešja in razdeval zgorej omenjeno kapelo; protila je strašna nesreča. Toda verli francoski vojaki so berzo prihiteli na pomoč, urno sode s smodnikom odnesli in ogenj zadušili. Takó je bilo tudi ljubo in drago Alojzijevo svetišče razdjanja oteto. Priletni prav prijazni zakristan Alojzijeve kapele mi je po maši te dogodbe razkladal in o ločitvi mi v vedni spomin en kamnotis prave podobe sv. Alojzija in majhno knjižico podaril, ki pripoveduje o čudežnem ozdravljenju, ki se je zgodilo na priprošnje sv. Alojzija v Rimu 24. junija 1864, in se razglasilo 15. avgusta ravno tistega leta v praznik častitljivega vnebovzvetja Device Marije.

V prijazni zakristanovi družbi sem ogledal še drugo bližnjo celico, ki bi utegnila pred ali potlej v kapelico predelana biti. Je namreč kdaj v njej prebival in jo posvetil z zdihljeji serčne molitve in z deli zveličavne pokore mladenški jezuit Berchmans. Govori se, da bo pravda za njegovo zveličevanje kmalo dognana. Zdaj je ta celica shramba mnogoterih starin, ki so se jih v življenju posluževali služabniki božji, Ignaci, Berchmans in Balduccini. Tudi zastran poslednjega upa Jezusova družba, da bode v svetlo število zveličancev povišan. — Kakšno sladkost občuti srece v takem ozračju! kakó visoko se glasi v njem struna vernega upanja! kakó veselo naraša tolažljivo zapanje, da Gospod, oziraje se na mile priprošnje mladostnih zmagavcev, brezštevlnih zamud in pomot ne bo prišteval!

Pastor. Molčite že vender od teh nečednost; Lutra poznamo in se nanj ne vezemo, njegovo mnenje in nauk ni nauk naše cerkve; in razun tega, ne da bi na Lutra in nekatolicane nabijali, se raji na svoje domačine, na katolicane ozrite; menim da imate v ti zadevi tudi v svoji lastni hiši in pred domačim pragom dosti pometati in grajati.

Katoliški duhoven. Tega ne tajim, in Bogu bodi potoženo, priterditi moram, da kar post zadeva, se v resnici premnogi katolicanje od nekatolicanov nikakor ne ločijo. Vender pa, ker ste se v to pravdo spustili, mi ne bote zamerili, da vam svoje misli razodenem. Sej tudi njim, katoliškim zaničevavcem posta velja, kar vam povem, ki se ob enem tudi tako radi ponašate in hvalite, da ste nauk in kersanstvo prvih časov spet vpeljali, ko vender ravno od ostrega posta in velike spokornosti vernih prvih stoletij nikjer ni sledu, in vam je za lepe izgleds prvih kristjanov, da bi jih posnemali, ravno tako malo mar, kakor za izreke cerkvenih učenikov, ki tako obilno in iskreno post priporočajo.

Pastor. Edina podlaga naše vere nam je sv. pismo, na cerkvene učnike se mi ne vezemo, in ako se hočete nanje opirati, vam z Lutrom odgovorim: „Nič ne pomaga, da sv. Bernarda, Gregorja, Frančiška na pomoč kličejo, Kristusa moramo poslušati, kaj on pravi, ki je sam bil na gori Tabor od Očeta za učenika postavljen, ko je rekel: „Ta je moj ljubi Sin, Njega poslušajte.“ On ni rekel: Bernarda, Gregorja, itd. poslušajte, temuč Njega, mojega ljubega Sina. Kdo pač vé, koliko so svetniki v tem grešili ali pa prav storili?“\*)

Kat. duhoven. Ravno kar ste rekli, da se na Lutra ne vezete in da njegov nauk ni nauk vaše cerkve, in se vender ob enem spet nanj opirate! Lutrov nauk je v resnici tudi nauk „protestantizma“, le besede so bolj gladke in opiljene. Vi ravno tako malo za post marate, kakor Luter. On se, ob kratkem reči, skerbno vsega brani in ogiba, kar bi zlahtnemu trupu neprijetno bilo in ravno zavoljo tega tudi cerkvene učnike tako iskreno odganja. Kjer misli, da mu koristijo, tam jih gladi in boža, tam so mu ljubi očetje. Pa post in devišstvo mu nikakor več ne dopadata, in ker so mu cerkveni učniki v tem nasproti, noče toraj tudi nič od njih vedeti. Pa ako bi vaša ali Lutrova beseda tudi veljala, da namreč cerkvenih učenikov ne smemo poslušati, kje pa neki Kristus pravi, da moramo Lutra poslušati, da on več velja, kakor cerkveni učniki? In ako so se oni motili, je bil li Luter brez greha in se zmotiti ni mogel? In ako moramo božjega Sina poslušati, kje pa On post prepoveduje? Se ni li sam postil? ali ni sam rekel, „da ko jim bo ženin odvet, se bodo postili?“ (Mat. 9, 15.) Ali ni On zraven molitve ravno posta kot poglavitni pomoček priporočil, hudo meseno poželenje premagati, rekoč: Ta rod (meseno poželenje) se ne more z ničimur izgnati, kakor z molitvijo in s postom. (Mark. 9, 28.) In ker On sam v osebi ne govori več, temuč po svoji cerkvi, ali ni dolžnost, nje ravno tako poslušati in ubogati, kakor Njega?

Sv. pismo, pravite, je edina podlaga vaše vere, ali je pa temu res tako, zdaj ne bom obširno preiskaval; pa to vam morem zagotoviti, da kar post zadeva, sv. pismo ni podlaga vaše vere in življenja, sicer bi post bolj v časti imeli, kakor ga pa imate. Sej sv. pismo nam, kakor sem že opomnil, na obilnih krajih post priporoča, zlasti tudi v izgledih svetnikov, od katerih nam pravi, da so se postili. Tako sta se Mozes<sup>1)</sup> in Elija<sup>2)</sup> po 40 dni postila. Daniel<sup>3)</sup> tri tedne, Judit<sup>4)</sup> razun v sabotah, mlajih in praznikih, vsaki dan. Janez Kerstnik<sup>5)</sup> se

\*) Tom. 3 Jan. 119, in dem Büchlein vom Menschenlohn.

1) Ex. 34. 2) III. bk. Krj. 19. 3) Dan. 10. 4) Jud. 8, 6. 5) Mat. 3.

je silno ostro postil, prerokinja Ana<sup>6)</sup> je s postom in molitvijo noč in dan Bogu služila. Tudi aposteljuni so se postili<sup>7)</sup>, in apostelj Pavel govori tudi od svojih pogostih postov<sup>8)</sup>. Ti vsi so se postili, ali mar brez vzroka, brez namena in koristi? To so bili svetniki. Mar pri vas posta več ne potrebujete in imate bolj gotove in varne pomočke, tiste hudiče izganjati, od katerih Kristus sam govori, da se le po molitvi in postu morejo odpraviti? (Mark. 9, 28.)

Ne rečem, da bi mi posta ne potrebovali, za to ga tudi imamo; žalostno in milovanja vredno je le to, da jih je res tudi med katoličani, zlasti med olikanimi stanovi toliko, ki se za post in postno zapoved malo ali celo nič ne zmenijo in je v resnici ni zapovedi, ki bi se tako pogostoma, tako lahkomišljeno in brezvestno zanemarjala, kakor ravno cerkvena postna zapoved. V tem se res, kakor sem že rekel, premnogi katoličanje od nekatoličanov nič ne ločijo. Na kosu mesa jim je več ležeče, kot na cerkvi in njeni zapovedi, in bolj ko cerkev njih mehkuznosti in mlačnosti prizanaša, menj se zanjo in za njeno zapoved menijo. Tako bi bilo v resnici misliti, da je post in cerkev, ki ga zapoveduje, pravi trinog, ki blagor in srečo, zdravje in življenje narodov in ljudstev tare in mori, in pa da s postom jarem naklada, ki ga nikakor prenašati ni: ko je vendar znano, da je to, kar cerkev dandanašnji zastonj posta vernim velevala, komaj primerjati proti ostroti, kateri so se kristjani prvih stoletij s prečudno gorečnostjo, zvestobo in veseljem podvergli. So mar, vprašam, sedanji ljudje, ki se jim postiti nemogoče zdi, iz druge tvarine, kakor so bili prvi kristjani, ki so se tako ostro postili in pri vsem tem vendar veliko bolj čvrsti in zdravi bili in večji starost doživeli, kakor sedanji mehkuzni rod pri vsi svoji dobroti in nezderžnosti? In ali ima cerkev sedaj manjši oblast, kakor jo je nekdanj imela, in verni manjši dolžnost ji pokorni biti, kakor v prvih stoletjih? (Dalje nasl.)

### **Enakopravnost in terpnost v zadevi vére in narodnosti.**

(Dalje.)

Zmota stoji nasprot resnici, ljudstvo stoji nasprot ljudstvu, eno ko drugo se misli v posestvu resnice, dasi ravno je in zamore resnica le ena sama biti. Eno ko drugo tirja svobodno gibanje, pravice, ki mu ko takemu gredo in je pripravljeno vse storiti, vse poskusiti, da doseže zaželeno in tirjano. V takih okoliščinah pa kaj je početi? Misli siliti zunanja sila nikakor ne more, duha prepričati zmožna ni ne siba, ne palica, ne ječa in ne meč; in vendar mora nekaj zgoditi se, da se umirijo zahteve ljudstev, da se zadovolji njih željam ter odverne po zmožnosti vse, kar bi imelo kaliti mir, vnemati pa zavod, čertenje, prepir in boj. Ena stran ko druga ima svoje vzroke; ena stran ko druga misli in je prepričana po svojem, da ima prav; ena stran ko druga pa tudi hoče, tirja ko taka spoznana biti, in ni ga sredstva, mir med njima ohraniti, odvracati pa prepir in boj, razun da se ena ko druga kakor take priznavate, pa tudi da se z njima ko takima ravna, tedaj enakopravnost in terpnost.

Prizanašljivost in terpnost ste dve neogibno potrebne reči. Da pa bote tudi v pravi prid, oljka miru in vir vzajemnega porazumljevanja, in tako pot do resnice večno veljavne, voditi ju mora resnico- in pravicoljubje v vedni zvezi z ljubeznijo keršansko. Prav nič prostora imeti ne smejo enostranost, napuh, zavid, strast, čert in laž; prosto in razgurnjeno mora biti znanstveno in podučevalno polje, ter se obdelovati in preiskovati neutrudno, vestno in pošteno; pa tudi molitev se pozabiti ne sme, kajti spoznati res resnice in se ji djansko podvreči, je milost, je dar od zgoraj, od Boga; moškega, spoštenega, keršanskega, bolj

hladnokervnega, vendar pa za resnico in pravico vnetega poganjanja, djanja in truda je tedaj potreba, da se razodene po taki poti sčasoma bolj in bolj zmota v svoji nagoti, pokaže pa tudi resnica v svoji lepoti in svetlobi, pa tudi v sveti svoji resnobi, s tem se pa uterduje čedalje bolj sreča človeška.

Enakopravnost ali terpnost taka tirja za se le to, kar ji gre, ne sega v pravice drugih, temuč jim jih še le privoši; se ne vriva tje, kamor ne gre, ljubi mir in iše na potu podučevanja in molitve soznaniti se z resnico. In taka enakopravnost je posebno katoličanom lastna. Katoličan vé, da pot do resnice, do prepričanja, ni pot zunanje sile, vé in pozna človekov imenitni poklic, pa tudi sveto postavo keršanske ljubezni, in zato zametuje zmoto, terpi pa zmotenca, zametuje zmoto, miluje pa zmotenca, zametuje zmoto, ljubi pa zmotenca, zametuje zmoto, moli pa za zmotenca, zametuje in razkazuje zmoto in ljubi in razgrinja resnico, pa spošteno, brez osebnega žaljenja in le zavoljo resnice, zavoljo Boga, zavoljo zveličanja; živi, kolikor je pri njem, z zmotencem v miru in spravi, in le tam ugovarja in se resno in spodobno ustavlja, kjer se krivično sega v njegovo lastino, v njegove pravice in razmere.

Da je res temu tako, tukaj djansko spricati ni danas naša naloga, kar pa opomniti moramo, je to, da omenjene enakopravnosti in terpnosti, saj v toliki méri ko pri nas, ni najti pri naših verskih nasprotnikih. Opomnimo v spričevanje tega le katoliške grajske družine „von der Kettenburg“ na Meklenburskem, kateri je bil domači katoliški duhovnik siloma odvzet in iz dežele tiran; opomnimo oseb, ki so bile pregnane na Švedskem iz domovine v tujstvo zato, ker so se pokatoličile; opomnimo deželne zbora na Šlezvig-Holstanskem, kateri je s tamošnjimi katoličani v verskih zadevah malo drugač ko s suznjimi ravnal; opomnimo naše Avstrije, v kateri so obdarovani protestantje popolnoma z enakimi pravicami kakor katoličanje, kateri pa vendar še zmiraj dosti nimajo, se celo v katoliške naprave vriniti išejo, ali pa tiste ko take napadajo in psujejo; pri vsem tem pa še terdijo in pravijo, da ste enakopravnost in terpnost le njim lastne, in pa da smo mi fanatikarji in neterpni zeloti. Kar je pa še posebno čudno, in ne ravno veselo, tudi katoličanov je več, ki z njimi v en rog trobijo, s tem pa očitno kažejo, da so se ali véri v sercu odpovedali, ali pa da so v zadevah verskih vsi nevedni, in tako malo pripravi in sposobni, v ti reči govoriti, kakor malo pripraven in sposoben je zajec za boben. (Konec nasl.)

### **Ogled po Slovenskem in dopisi.**

**Iz Ljubljane.** „Triglav“ in „Novice“ popisujeta veliko nesrečo, ktera bi bila za Avstrijo, za našo deželo in zlasti za mesto Idrijo, ako bi država prodala ondotni rudnik živega srebra, kakor je blezo odmenjeno. Naše poslance opominjata, da naj se z vso močjo poganjajo, da se kaj takega ne zgodi. V pristavku pravi „Triglav“, kar za gotovo vé, da si bo tukajšnja kupčijska zbornica z vsimi močmi prizadevala, da dežela sama rudnik kupi, ako bi se že imel prodajati. — Bog ne daj res, da bi ta naš biser prišel kakim „brezserčnim špekulantom“ v roke! Zanesljivo je, da vsa dežela bi svoje naj zadnje moči nategnila, da ga za-se ohrani, ako bi ga država prodajala. — 23. u. m. je mestni odbor po nasvetu g. odbornika Zupana sklenil, da naj se vstanovi odbor, ki bo sprejel v roke zadeve doželene sirotišnice v Ljubljani. — Te dni smo vidili prav živo zmalani in prav primérno narejeni novi božji-grob, ki ga je žl. gosp. Goldenstein napravil za Dragatuš. Velja z vsm skupaj do 170 gld. Naj večji del so ga plačali dobrotniki v Ljubljani, katerim ondotni g. fajmošter J. Volčič o tej priliki serčno hvalo naznanuje, kakor tudi g. umetniku, ki je delo lepo doveršil.

<sup>6)</sup> Luk. 2. <sup>7)</sup> Ap. dj. 13. <sup>8)</sup> II Kor. 11.

**Iz Ljubljane.\*)** Od kod jemlje „Politik“ svoje historične date.

V štev. 77. „Politike“ dne 18. sušca beremo da je bil minister Kaunitz dal cesarici Mariji Tereziji spoved, ktero je bila pisano podala svojemu spovedniku, letá pa je poslal to spoved vesoljnemu redovnemu višjemu o. Ricci-tu v Rim. Ko je bil pa red odpravljen in o. Ricci v Rimu zapert, se je najdlja med drugimi listi tudi ta spoved, ktera je prišla potem „Kaunitz-u“ v roke.

To nesramno in gerdo obrekovanje si je izmislil nar poprej Gorani (*mémoires secrets et critiq. des gouvernements etc. Paris 1793 tom. II pag. 59*). Gospa L. Mühlbach je pisala historični roman „cesar Jožef II in njegov dvor.“ Ta roman je bil večkrat natisnjen, tedaj ga je veliko ljudi, še celo učenih bralo. V tem romanu pripoveduje pisateljica, da je bil spovednik cesarice Marije Terezije o. Parhamer (ali kakor ona piše, Porhamer). Politika piše „Hambacher.“ Resnica pa je tale: O. Parhamer, poprej jezuit in misijonar po kmetih, pozneje pa ravnatelj prve sirotišnice na Dunaju, je bil spovednik cesarja Franciška Lotarinškega, in po njegovi smerti l. 1765 spovednik nadvojvodinje Elizabete; spovednik cesaričnje pa je bil dolgo časa o. Kampmiller, in od l. 1767, ko je bila cesarica bolna za osepnicami in tudi Kampmiller ravno o tem času za očmi bolan, je bil poklican prošt pri sv. Rotiji, Ignacij Müller, in ko je bil Kampmiller popolnoma oslepel, je le-tá prevzel l. 1773 popolnoma njegovo mesto. Basen od poslani spovedi pa je pisatelju romana preveč zabeljena in preveč mikavna, da bi se je ognil. Ena laž več ali manj, to ni veliko na tem, da se le na slavni red in z njim vred tudi na vse duhovstvo blato meče! Časniku, ki resnico spoštuje in ljubi in romanov ne piše, se ne spodobi takošnih laži po svetu trositi.

Značaj cesarice Marije Terezije v verskih rečeh je bil ves drugačen, kakor se po navadi popisuje, postavimo v Hormayr-u. Javalne je vedila o „juribus in sacra,“ in o „juribus circa sacra.“ Delala je tukaj po svoji bistri glavi in, kakor večjidel ženska, po svojem srcu. V svojih domačih deželah je cerkvene reči sama vredovala po nasvetu škofov. Kar se tiče reda jezuitov, je pa večkrat rekla, da ona noče soditi; da hoče počakati, kaj bode Rim rekel. Kedar bo pa sprejela razsodbo od sv. prestola, jo hoče tudi izvršiti, ne da bi jo grajala, kajti dobro je vedila, da v taki reči ne sodi vladar, ali država.

Pseudo — „liberalci“ vsih strank in jezikov so si tako podobni, kakor murni in šurki. — Kdorkoli?

Pristavek. P. Theiner (*Geschichte d. geistl. Bildungsanstalten str. 232*) pravi: „Neverjetno je, kakošne pomočke so rabili, da bi jezuite zaterli. Skušali so vsakotere podkupovanja. Zlato pri tem ni imelo ravno malo opraviti. Carvalho\*\*\*) je vsako leto 800,000 do 1,200,000 cekinov obrnil le za podkupljive pisatelje zoper jezuite. On sam spozna, da je do 3,000,000 cekinov na leto v Rim pošiljal, da bi tam dobil pospeševavcev svojih osnov. Choiseul (francoz) je pa Carvalho-ta še premagal v teh neblagih umetnostih. Komisarjem, ki so spisovali pravdo zoper jezuite, in neštevilni trumi pisateljev, advokatov, parlamentarnih svetovavcev, ki so pisali zoper jezuite, je verh določene plače dajal še po 2 ludora poveršnine na dan. Pozneje take razvpiti predsednik Roland je dajal po 60,000 liver (anglešk denar) na leto za enake namene. Brezbožno janzenistovsko skrivno gnjezdo je bilo vstanovilo

celo posebno zalogo, imenovano „Heilandskasse,“ da je iz nje plačevalo pamfletiste zoper jezuite. A. Nicole je bil njen ustanovnik in predsednik. Nezmerni zneski so se tukaj stekali. V kratkem je gospodarila zakladnica čez 400,000 liver letnih obrest. Po vsih deželah je imela svoje pisarnice. Janzenistiški agent te spake in kazivnice (*Corruptionsanstalt*), ki je bil v Rimu, si je upal v Pariz pisati: „da zoper jezuite nastavljena vojskna versta (kordon) je taka, da bi je oni — jezuiti — z vso svojo vero (kreditom) in z vsimi zakladi Indije ne mogli predreti.“

Zarés, kdor bi jezuitov drugač ne spoštoval, mora do njih naj večji spoštovanje dobiti, ko zvé in sliši, da toliko sovražnikov s takimi strašnimi pomočki zoper nje kovari! O ti ljubi Zveličar, koliko satansko preganjanje morajo vender terpeti oni, ki Tvoje ime nosijo in ga pričajo pred narodi! Pa kako nezmožni so pri vsem tem judeži, nekdanji in sedanjí!

**Z gorenske strani. Δ** — V praznik sv. Jožefa se je v stari Laki v prelepi novi cerkvi obhajala bratovska obletnica molitvene in učivne družbe sv. Uršule, ktera ima tukaj veliko podružnico, ki šteje čez 5000 udov. Bila je o poldevetih tiha sv. maša pri stranskem altari sv. Uršule, potem pa velika vstanovljena maša in slovesnosti primerna pridiga ter potem darovanje za novi bratovski altar in sploh za cerkev. Res prelepa cerkev, ki so jo prečast. gospod dekan Fr. Kramar s tolikim trudom zidali in je preimeniten venec v njih zaslugah, še veliko veliko darov potrebuje, ker je še vsa prazna. Treba ji je sedem novih oltarjev, cerkvenih stolov, spovednic, orgel itd. Bog obudi od blizo in od deleč obilno dobrih serc, ki goré za lepoto Božjih hiš, da bi tudi za to cerkev kaj storile. — Naslednji dan, 20. sušca, ob 9 so bile velike bilje s tremi ss. mašami in mervtaškimi molitvami za vse ranjce brate in sestre te koristne in prijazne bratovšine. V pohvalo starološke podružnice naj povemo, da se je bilo od blizo in od dalje toliko ljudstva sošlo, da je bila nova cerkev polna, ako ravno je bilo gerdo vreme. Tudi znesek darovanja je bil nepričakovan pri sedanjih hudih okolišinah. Opomnimo naj tudi druge podružnice te bratovšine po lavantinski, ljubljanski in kerški škofiji, da za obletnico (patrocinium) bratovšine sv. Uršule so posebno vgodni dnevi: Praznik sv. Jožefa, ker je pomočnik za srečno zadnjo uro; 3. nedelja po Veliki noči (patrocinium s. Josephi), in jeseni bližnja nedelja sv. Uršule. S tacimi obletnicami se sad tega društva poživi in drugi dobri nameni se dosežejo. (Bratovske bukvice se dobivajo pri Gerberji v Ljubljani.)

Sklep. „Jezus, Marija in sv. Jožef! Sveti trije Kralji, Kašpar, Melhijor in Baltazar! sveta Barbara, sveta Uršula, vsi pomočniki in pomočnice za zadnjo uro! sprosile ursulinskim vncem obilno razširo, duha prave pokore, resnično poboljšanje in odpušanje grehov, ter gnado in pomoč, se med seboj k dobremu opominjati, greha varovati, Boga se bati. Jezusa ljubiti, in tako pobožno živeti, de sveti raj zaslužijo. Amen.“

**V Novomestu.** Od 21—23. u. m. smo tukajšni gimnazijalci imeli duhovne vaje, ki so jih vodili gimn. katehet č. o. Ign. Stavdaher po sledečem redu: Zjutraj ob osmih smo sv. Duha poklicali, potem je bila pridiga in sv. maša, popoldne ob treh zopet pridiga in litanije; zadnji dan smo imeli po pridigi skupno sv. obhajilo pred sv. mašo, popoldne pridiga, litanije in zahvaljeno pesem. Ta dan naj bi bili tisti gledat prišli v cerkev, ki pravijo, da novomeški dijaki so brezverni. Vidili bi bili da se zlo motijo, ker skoraj vsa mladež se je vdeležila sv. obhajila. Prav primerni vsi govori so bili: 1. o vrednosti časa; 2. da naj se čas zato porabi, da dušo zveličamo; 3. o hudih nasledkih, ki jih imajo zastarani in vedno ponavljani grehi; 4. o lastnostih spovedi; 5. o zakramentu sv. obhajila, in 6. o stanovitnosti v dobrem. Pelo se je, kakor po navadi, slovensko in latinsko. Nekteri glasi so prav prijetni in petje sploh se

\*) Ta spis nam je izročil neduhoven, kteri pa historije ne študira iz „romanov.“ Vr.

\*\*) Portugalski denarni minister, ki se je pehal denarstveni stan z ropanjem kloštrov itd. popraviti, pa zastoj. Pregnal je bil jezuite, primoran pa je bil sam po zmagi radikalcev 1836 pobegniti na Anglesko. Sam je večkrat v svojem življenji rovaril, pa tudi njega je rovarstvo večkrat hudo pestilo. Kakor kdo meri, tako se mu odmerja.

mora pohvaliti. Brez pomanjkljivosti vmés pač tudi ni. Kako novo poredkoma slišimo, pa je vselej dobro došla. Učeniku pevskega gré očitna hvala za povzdigo petja na precej visoko stopnjo popolnosti.

**Iz sv. Jurja pri Celji, 17. sušca. 1.** V naši fari so se v tem mesci razne zgodbe pripetile, ktere so vredne, da se po svetu razglasijo. Perva je sicer žalostna, vendar tudi razveseljivna. 6. sušca smo pokopali bogaboječo farmanco, častljivo gospo Katro Ipavčevo, mater naših slavnih slovenskih skladateljev dr. Benjamina in Gustava Ipavcev. Že rajni neumerljivi knez in škof Anton Martin Slomšek so te bogaboječe žene omenili, ko so tako izverstno v Drobhtnicah leta 1861 str. 131—132 popisali življenje njenega v Bogu počivajočega pobožnega moža in slavitega zdravnika Franceta Ipavca. Rajni škof pišejo na strani 137: „Dom in premoženje se od starišev nadedva, dobra zakonska pa je dar božji. Srečen mož, kateri dobi dobro žensko, število njegovih dni se podvoji, srečno preživi svoje leta. Bodi bogat ali ubožen, njegovo serce je dobre volje in njegovo obličje veselo. Kar je solnce, ki izzagor pri-sije, na nebi, to je lepota poštene zakonske žene v hiši malemu svetu. Blagor tebi mož! tvoja žena je, kakor rodovita vinska terta na stenah tvoje hiše, tvoji otroci kakor oljske mladike krog tvoje mize! — Tako lepo hvali sv. Duh modro pošteno zakonsko ženo; in taka je Ipavčeva bila, kakor jo pesnik živo popisuje, rekoč:

In v hiši obrača  
Se žena domača;  
Vsa skerbna zna mati  
Prav dobro ravnati,  
Učiti dekličee,  
Svariti fantičee.  
Od svita do mraka  
Ima poslovanja  
Brez vsega nehanja.  
Po nji se le zdá  
Dobiček moža.

Te verstice so naš nepozabljivi škof Anton Martin rajni gospej Ipavčevki posvetili za njih živih dni, in res so jih bili rajna gospa po vsej pravici vredni. Po smerti svojega moža so živeli kot bogaboječa vdova vsem ženam in vdovam v lep izgled. Vsaki dan, če so bili zdravi, so pobožno poslušali sv. mašo, vsaki mesec v dan smerti njihovega moža šli k spovedi in obhajilu, in dali sv. mašo za svojega rajnega moža brati. Vsako večer so v družbi svojih dvéh tudi bogaboječih hčeri brali življenje svetnika tega istega dne in druge pobožne berila, bodi si Tomaža Kempčana, ali pa Franciška Salezijanskega Filoteje. Vsaki mesec so poslali g. fajmoštru dar za sv. očeta papeža in za uboge, in pri vsaki priložnosti se skazali kot verna katoličanka in bogaboječa farmanca. Če ravno že v 70. letu svoje starosti, se so vendar sv. post zvesto deržali, in kakor pobožno živeli, tako tudi pobožno umirli. Pogreb je bil slovesen, sošlo se je vkljub slabemu vremenu obilno ljudstva iz domače in bližnjih fará in iz celjskega mesta. Ko so g. fajmošter M. Terstenjak na pokopališči omenili njihovih lepih kersanskih čednost, posebno žive vere, terdnega zaupanja v Boga in kersanske ponižnosti, je vse bilo ginjenega serca in vse je plavalo v solzah pomilovanja in žalosti zavoljo zgube tako pridne žene, skerbne matere in bogaboječe farmanca. —

Od žalostne zgodbe se obrnimo k veselejšim. Osmina godovanja slov. apostelnov sv. Cirila in Metoda se je kaj lepo obhajala. Dosti vernih je prejemale sv. zakramente pokore in Rešnjega Telesa, in mnogo se jih je dalo na novo zapisati v bratovščino sv. Cirila in Metoda.

Na kvaterno nedeljo je bilo darovanje (ofer) za božji grob, kterega bodo seboj vzeli tukajšni za božjo čast ves uneti g. kaplan Anton Stajniko, kateri so v petek večer 17. sušca ob 11 se podali v družbi gg. kaplanov Ant. Hajseka in Matijata Korena na božji pot v Jeruzalem. Da-

rovala se je lepa šumica in obilo farmanov še je serčnemu romarju posebej izročilo znatne darove za svete maše pri oltarji božjega groba.

V petek, 17. sušca, ob 7 se je za pogumnega romarja brala sv. maša za popotnike, h kateri se je dosti vernega ljudstva sošlo. Žalostno je bilo gledati, ko so gospod romar stopili k velikemu altarju in gospoda fajmoštra prosili za cerkveni blagoslov popotnikov. Gosp. fajmošter odprejo sv. tabernakelj, in vsi so pred sv. Rešnjim Telesom goreče molili za srečen pot in srečen povratek. Ko so tabernakelj zopet zaperli, so pobožnemu romarju nar prvo dali roženkranec v roke, pa brevir, potem romarsko palico in romarski klobuk. Pri vsakokratnem podavanji so jih opomnili, naj goreče molijo za sebe, svojo žlahto, svojega duhovnega tovarša, za svojega fajmoštra in ovčice, ktere pomagajo že tretje leto tako zvesto pasti. Verno ljudstvo se je od žalosti na ves glas jokalo in goreče molilo za svojega zvestega dušnega pastirja.

Bog in njihov angelj varh pa jih naj spremlja srečno po kopnem in po morji, da bi srečno prišli do cilja svojega popotovanja. Obljubili so nam večkrat pisati in ne bomo zamudili, vse kar je podučljivega in spodbudljivega po naši dragi „Danici“ razglasiti.\*)

**Iz Maribora. ✕** — Tekoče leto se je začelo neugodno kazati duhovščini po naši škofiji. Zaporedoma jih je več umerlo: Feichtinger, častni korar in dekan v Šmarjem; Pečovnik, župnik v Priboldi; Fr. Fridrich, stolni prošt, Andr. Korošec, v pokoji na ptujski Gori, in Fr. Maranšek, župnik pri sv. Francišku v Strazah. — V pokoj gredo župniki: g. Lapuh iz št. Ruperta, g. Val. Vraz iz Ruš, in g. Val. Tratnik iz Šetal. — Zares veliko število izpraznjenih fará za tako kratek čas od novega leta sem. Že sedaj je marsiktera kaplanija prazna; utegne jih do konca leta veliko biti. Sreča, da je 15 novincev pričakovati. — Razglašena je tudi po naši škofiji enciklika (okrožno pismo) sv. Očeta Pija IX od 8. dec. 1864., in z njo tudi „Syllabus“ ali sestava 80 poglavitnih zmót, ki se ze dalj časa sem ne le v politično, marveč tudi v cerkveno življenje silijo, in ktere sv. Oče, učenik vsega katoliškega sveta, z nebeško modrostjo in ljubeznijo zavračajo. Bog daj, da bi posebno sionski čuvaji te pisma papeževe prav marljivo čitali in se iz njih učili! — Jubilej, sv. leto, se bode pri nas obhajalo od 24. marca do bele nedelje. V stolni cerkvi bo v ta namen vsak petek pridiga. Bog daj, da bi se jih prav veliko sv. odpustkov po pravi pokori vdeležilo. Le tako se smemo nadjati, da bodo odjenjale velike nadloge, dušne kakor telesne, ki nas tlačijo, kajti drugo niso, kakor časne kazni zavolj pregréh, ki jih je sedanji svet ves poln. „Je li zlo v mestu, ki bi ga Gospod ne bil poslal?“ (Amos 3, 6.)

**S Pružina na Slovaškem.** Tudi med ogerske Slovence zanašajo vsakterih napák taki domú, kateri hodijo po svetu s trebuhom za kruhom, kakor večkrat na Kranjskem. Torej gosp. fajm. in dekan iz Pružina priporočuje v „Cyrilla Methodu“, da naj se obnavljajo z novo gorečnostjo bratovšine treznosti za odrasene, za mladost pa — zlasti šolska bratovšina za čednost in čistost. Tudi napoveduje ta duhovni pastir, da bo na svitlo dal nekoliko malih bukvic zoper povodenj sedanjih pregréh in spák . . . Dobra misel.

**Postni pastirski list mil. gospoda teržaškopoperskega škofa (Konec.)** O vi tako imenovani učeni, ki se s preiskovanjem natornih reči pečate, jenjajte se vender hvaliti tudi s svojimi najdbami! One pač niso družega, kakor pečene zernca proti velikemu svetu, kterega je pa le Bog vstvaril. Oh preljubi Bog! kaj nek je vsa taka učenost, ki taji resnico, ktero si ti razodel? Taka učenost je lastna

\*) To bodo nove lepodišče cvetice za naš slovenski katoliški list; Bog plati že naprej! Vr.

slepota. Kaj je ves stvarjeni svet brez Tebe svojega Stvarnika? Le samo nasprotje. Kaj je tudi človeško življenje samo, če ga ne razsvetluje luč tvoje besede? Nič drugega, kot očitno tajeenje zdravega uma in umnih stvari. Postavimo le to, kakšna bi se godila s človeškim rodom, ako ne bi imel terdne vere, da Bog vse vlada, in pa de previdnost nebeškega Očeta skoz in skoz vse ravna po svoji neskončni modrosti, dobroti in pravici? Duh, ki neprenehoma hrepeni po resnici, bi nikakor ne našel studenca resnice, de bi si žejo vgasnil, temuč pil bi iz takega, ki greni po luži zmote. In v nesreči in britkosti bi zastonj iskal pomoči, de ne bi obupal. Ubogo serce, ki le po tem hrepeni, de bi pravični v miru in poštenj v spoštovanji živeli, bi bilo primorano vklanjsati se brezvestnim hudobnežem in prederznim krivičnikom!

Poslopje na mehkih tléh in zidanje brez apna, ometano z mavto brez vezila, odjenja ploham in vihar ga razruši. Ecehiel 13. 10. Tudi poslopje občinske družbe, ako je stavljeno na nevero in sozidano po muhastih vodilih in mislih posvetne modrosti, ne bo imelo obstanka. Taki zidarji, sovražniki od Boga razodele vere, ki jo Bog sam zvesto varuje po apostolstvu svoje katoliške cerkve, so še hujši kot razbojniki. Razbojniki, res je, obropajo nesrečnega popotnika in mu vzamejo premoženje in življenje, duše mu pa vender le ne umoré, ter ne pripravijo ob srečno večnost in ob večno življenje. Ti peklenski služabniki pa, ko zaničujejo službo Božjo, zaničujejo kersansko pobožnost, hvalljo pa le meseno poželenje, oslepijo svoje učence, jim nalaš zagernejo resnico, ki je edina luč človeškega uma, in jim spodjedó mir vesti, ki je edina dobrota človeškega serca. In ko terdijo, de človeška duša ne izvira iz Boga, v čimur edinem je vender prava človekova imenitnost, jim tudi s silo vzamejo srečno prihodnost, — in tako jih na vse zadnje kakor živinčce zagernejo v černo zemljo! Lejte torej, prelubeznjivi! iz česa izvira dandanašnja posvetna omika, in kakó se končá sreča, ktero oznanujejo ljudje, ki mislijo opiliti človeški rod in se prederznejo brez *Božje luči Kristusove vere* svet razsvetlovati! Zato pa Gospod Bog tudi človeškemu rodu naše dobe po svojih služabnikih prav takó govori, kakor je zapovedal nekda klicati po Izaiju preroku svojemu izraelskemu ljudstvu, de bi ga odvernil od krivičnih potov, rekoč: „Vpij, ne jenjaj, kakor trobenta povzdiguji svoj glas in oznanuj mojemu ljudstvu njegove hudobije, in Jakopovi hiši njene pregrehe. — Od dne do dne me namreč íšejo, in hočejo vediti moje pota, kakor ljudstvo, ki pravično dela in ni pravice svojega Boga zapustilo.“ Izaija 58. „Spoznaj vender, govori na dalje prerok Jeremija, spoznaj svojo krivico, ker si se pregrešila (punta-rica izraelska) zoper Gospoda, svojega Boga; in si sem ter tje tekala k ptujim pod vsako košato drevo, mojega glasú pa nisi poslušala. Spreobrneite se, puntarski otroci! pravi Gospod, in dal vam bom pastirje po svojem sercu, in pasli vas bodo z modrostjo in naukam.“ Jer. 3. — „Razveži hudobne zveze“, povzame zopet prerok Izaija, „raztergaj obteževavne zapisnike, sprostí poterte in razteri vsako težo. Lomi lačnemu svoj kruh in vodi reveže in uboge pregnane v svojo hišo; ko vidiš nazega, ga obleci, in ne zaničuj svojega mesa. Če v saboto zderžuješ svojego nogo, de ne spolnuješ svoje volje moj sveti dan, in imenuješ saboto zazelen in Gospodu posvečen častiljiv dan, tedaj se boš veselil Gospoda, in povišal te bo nad vse višave na zemlji, in pokoj ti bo dal Gospod za vselej, in tvojo dušo bo napolnil s svetlobo in tvoje kosti, in boš kakor namočen vert in kakor tekoči studenec, kteremu voda ne poide.“

### Iz Amerike.

**Iz št. Vincencija.** Zastran preselitve v Ameriko piše g. Trobec. (Dalje.) — V Ameriki najdejo tedaj svojo srečo pridni in izurjeni poljedelci in rokodelci, ki obilno dela íšejo, ne

postopanja; sploh pa je za take, ki so zdravi, terdni, ne preveč postarani, ki se znajo moško obnašati, kamorkoli se obernejo; ki čversto, modro doversijo, česar koli se lotijo, taki jo tó gotovo zadenejo. Pridnih poslov posebno íšejo. Ker ima tó vsak popolnoma prostost, jo tudi posli lahko od gospodarja potegnejo, kadar hočejo brez vsih ovirkov; večidel si posel prisluži kakih par sto tolarjev in jo potem na deželo potegne in zemljo obdelovati jame, zato jih vedno primanjkuje, posebno moških, ker mora vse v vojsko. Plačilo imajo prav dobro, hrano kakor gospodar in gospodinja, vsaki dan trikrat mesó, kavo, kruha dovolj itd. Treba pa je saboj prínesti terdno vero in dobro zavarovano in ograjeno serce, sicer tó kmalo zginejo vsi lepši čutljeji. Zgledov je brez števila; vender jih je tudi dosti, ki v sredi pokvarjenega sveta zvesto po volji Božji živijo, ter si toliko večí zasluženje pridobijo. — Drugi so izurjeni, pridni rokodelci, ki jim tó gotovo ne spodleti, odperta jim je cela Amerika, povsod najdejo dela dovolj, povsod si lahko lepíh denarjev prislužijo; veliko je tó bogatinov, ki so prišli revni rokodelski družniki s prazno roko sem. Znati pa mora, kdor sem priti želi, saj nekoliko nemško, ker sicer bi mu precej terdo šlo; vender kdor nič ne zná, se naseli lahko v Minesoti, kjer je že nekaj Slovencev, tudi jih je več z Dolenskega v Pensilvanii, v g. Skopcovem misijonu. Eni so prav bogati, zakaj prisluži si v tistem kraji dober delavec tri do štiri dolarje na dan, kakor mi g. mis. Skopec pišejo. Ako bi se v Minesoti napravila slovenska fara, kakor v. č. g. Pire mislijo, bi bilo marsikomu svetovati v Ameriko svojo srečo poskusiti priti, gotovo bi se ne kesal. Zemlja je grozno rodovitna in posebno v Minesoti prav lepa in pripravna. Se vé, da od začetka je treba precej sitnost prestati, marsikdo se že na poti kesá, da je ljubi dom zapustil; ali ko se enkrat to vse prestane, pride sreča in zadovoljnost. Na poti je veliko nevarnost in težav, posebno za take, ki se niso nič kaj po svetu hodili in zvitih goljufov spoznavali. Naj tedaj nekoliko zarad popotovanja opomnim. Ako hočeš, dragi čitatelj, svojo domovino zapustiti, ter se iz dobrega namena v daljni tuji svét podati, si tam novega doma iskati in boljsega kruha pridelovati, vzemi pa saboj obleke veliko in dobre, ker te so tó posebno drage; drugih ropotij pa manj ko moreš, sku-si le vse v denar spraviti, akoravno dober kup, od takega orodja je treba grozovito veliko plačevati, posebno po evropskih železnicah. Rabi pa vsaka oseba okoli 300 gld. avst. veljave v papirji, ali nekoliko čez 200 gld. v zlatu; iz Amerike v Evropo pa je veliko manj treba plačati, posebno čez morje. Kdor se z družino na to daljno pot podá, ali sploh taki, ki mislijo polje obdelovati, morajo, se vé, denarja veliko več imeti, kakor ga je ravno za pot treba, da si morejo potrebnih reči za gospodarstvo omisliti. Na poti se dosti ne ustavlja, posebno v velikih mestih ne, kjer je povsod dovolj potepuhov, ki se koj tujcu prilizujejo in ga goljufajo, da sam ne vé kdaj. Nikomur ne verjemi, če se še tako liže, ako od kterega kaj potrebuješ, da te kam popelje, kaj pokaže itd., prašaj vselej popred, koliko bo rajtal, če ne, se znaš vjeti. Na avstrijski meji se zmenja avstr. denar v zlato, menjavnic je dosti in se lahko najdejo. Po morji se lahko odpelješ ali iz Havra na Francoskem, ali iz Bremana ali pa Hamburga. Kdor francoskega jezika ne zná, težko po Francoskem srečno popotuje, tedaj je boljše jo čez Bremen ali Hamburg vdariti. Tje pridí, zveš naj popred, ktere barke in kdaj se odpeljejo. Ni ti treba koj plačati, kolikor se tirja, poprašaj še pri družih, sku-si nekoliko utergati in za manj ko moč se vriniti. Kdor hoče v barki kaj delati, plača le polovico; vender mora tudi drugo terdo zazluziti. Včasí je treba delj časa čakati, preden se barka odpelje, tako n. pr. sino mogli mi v Havru 10 dni dolgi čas prodajati, preden smo odrinili. Treba je tedaj paziti, da se predrago stanovanje ne dobi, ker sicer bi se preveč denarja potratilo.

ki ima v Ameriki 10 potov, ako se kaj sabo prinese. Pelješ se pa lahko v parobrodu ali pa v jadrovcu, kakor je priložniši; v parobrodu plačaš veliko več, pa ti ni treba skrbeti za kuho in v 14 dneh ali še popred si na ameriškem bregu; na jadrovcu plačaš precej manj, moraš za kuho sam skrbeti in si na morji 30—60 dni, večasi še delj, kakor je veter; mi smo bili 40 dni na vodi in smo imeli razun viharjev večidel dober veter. Na parobrodu je več nevarnost ko na jadrovcu, ker zraven nevihte se zna tudi kotel razpluštiti, kar se pa le redko zgodi in se tedaj ni treba preveč bati. Jest bi ti na jadrovca svetoval, ako ti gre pičlo z denarji in ti ni na par tednih ležeče. — se vé, sitnost mora človek pri dolgi vožnji veliko prestati, ki se pa koj pozabijo, da se le na suho pride. Ako se na jadrovcu pelješ, se moraš s potrebnim orodjem za kuharijo preskerbeti, ker v barki dobiš le sirove reči, kakor mesa, krompirja, graha, masla itd.; pripraviti si moraš vse sam in potem na splošno veliko ognjišče postaviti, ker so pa že drugi kuharji. Da se tukaj ravno tako na versto ne pride, kakor bi človek želel, se lahko ume; ako več sto ljudi na enem ognjišču kuha, se mora večasi zadovoljiti, še le ob 4 popoldne kositi, kdor ni zjutraj prav priden. Vender prijatelj, ako nič družega nimaš saboj kakor to, kar v barki dobiš, ti bo terdo šlo, misliti je treba na prihodnost. Ako ni vetra, ali vihar barko zanese, je treba dolgo čez navadni čas na morji biti. Pride tudi morska bolezen, ki skoraj vsacega zadene, in takrat ti nobena reč, kar imaš v barki, ne diši; kar bi pa rad, pa dobiti ni. Vzemi tedaj saboj suhega kruha, suhega sadja, dobro okajenega mesa in slanine (meso, ki ga v barki dobiš, je skoraj čisto pokvarjeno); tudi čebula je posebno dobra za želodec, ravno tako tudi vino, ako ga nekoliko saboj vzameš, te bo kmalo pozdravilo. To so naj boljši zdravila in morsko bolezen kmali po vodi poženó (Konec nast.)

**Iz št. Vincencija 17. sveč. 1865** piše ravno ta do gosp. J. M. — Danes je ravno sabota, in tu smemo po postavi samo o sabotah in nedeljah pisma pisati, tedaj tudi jaz danes dopolnim, kar sem že zdavnej namenil, pa od dne do dne odlašal. Kaj pa hočem pisati, saj Vam je bolj važne reči že „Danica“ naznanila? Poglejva danes nekoliko v amerik. šole. Šole so tu dvojne, male šole in vstavi (college), kjer se mnogotere reči razlagajo. Kjerkoli je kako mestice, terg ali farna cerkev, je gotovo tudi šolsko poslopje zraven. Učitelji malih šol tu naj lažej službo dobé z 6—800 dolarjev na leto, in kar si še zraven zaslužijo. Mora pa vsak nemško in angleško dobro znati in v orglanji dobro izurjen biti, večidel se tirja, da zna celi orhester ravnati. Naznanila za učiteljske službe so skoraj po vseh časnikih. V malih šolah se učijo otroci brati, pisati, številiti itd. Potem eni domá ostanejo, druge pa pošljejo v večji vstave, kjer morajo na leto okoli 150 dolarjev plačati in so prav dobro zavarovani. Angleži prav majhnih otrok nočejo radi v šolo dajati, še le ko nekoliko odrastejo 10. ali 12., celo 15. leto dosežejo, potem jih pošljejo v šolo. Redko se najde tu mlad človek, da bi bil neizobražen, da bi ne znal pisati in brati. V št. Vincenciju je tako imenovan „college“, kjer se sprejemajo mladenčci, ki se hočejo bolj izobraziti. Tu se uče jezikov, „bookkeeping“ (vpisovanja), modroslovja, bogoslovja in sicer vsega, kar se v evropskih šolah uče, razun naravoznanstva. Kdor hoče duhoven postati, se mora, ko v tak vstav pride, 4 leta latinskega in gerskega jezika in družih potrebnih reči učiti, potem modroslovja eno, in bogoslovja dve leti. Naj bolj se vadijo tu v govorih; vedno imajo svoje posebne vaje v tem prav za kratek čas; in glejte to stori, da so eni taki govorniki, da bi terdo kamenje omečili; jaz sem se le čudil. Kdor hoče duhoven postati, si poišče kakega škofa, da zanj tiste tri leta plačuje. Škofje namreč ne morejo vsi svojih semenščé imeti, kakor tridentinski zbor veleval, so preubožni, torej si poiščejo mladenčev, ki

se večidel pismeno oglašujejo ter jih pošiljajo v večji vstave, kjer se modroslovja in bogoslovja izučijo. Da jih je veliko, ki se tako dve ali tri leta po šolah plazijo in potem škofu in duhovskemu stanu herbet obernejo, to si lahko mislite; pa škofje so že tega navajeni, stava je, ali bo kaj, bo dobro, ako nima poklica, naj gre, slabih duhovnov nočejo. Nekteri škofje izdajo tisuče in tisuče, pa na zadnje nimajo nobenega sadu iz tega. Ta denar za semenščé se pri soseskah pobira, in vsak duhoven mora nekaj vsako leto dati. Škofje so tukaj natanki z duhovni, majhna reč je zadosti, da ga odpravijo in mu maštvo odvzamejo; in ravno to protestantom velik kos jezika odreže, ki ga tako radi nad katoliškimi duhovni brusijo. V enih škofijah mora celó vsaki duhoven vsako leto iz ene reči poskušnjo storiti in sicer 6 let zaporedoma; ako vsih 6 let dobro prestane, se mu ni treba več podvreči tej postavi. Tako postanejo počasi eni prav učeni, in tako namestijo, kar se v šoli naučiti ne morejo zavoljo premalo časa. Včeraj je bil pri nas klerik benediktinskega reda za duhovna posvečen. Iz „Pitzburga“ so prišli mil. škof sem in so ga tu naj popred izpraševali in potem zjutraj ob 8 slovesno posvetili. Slovesne nove maše tu niso sploh v navadi, večidel se na tihem opravi. — Kako se kaj vaša gimnazija komandira? Kar nič še nisem zvedil od teh reči, — še tega ne, kako so kaj ti fantje izdelali, ki sem jih jaz popred učil? — Pri nas imamo prav mehko zimo; od začetka je bila precej ostra, poznej pa prav milo dela; snega malo naberska, kmalo skopni, pa zopet drugi naletva; danes ga je padlo nekaj malega. V Krovingu mora pa neki grozno mraz biti, kakor mi g. Žužek piše, pravi: „Zvečer vodo na rudečo železno peč postavim, pa vender moram zjutraj delj časa čakati, da se morem umiti, zakaj z ledom umivati se ni prijetno.“ — Č. g. Plut je prejel 2. svečana subdiakoniat, 5. t. m. diakonat in 12. presbiterat, 6 dni so terpele duhovne vaje pred presbiteratom (zadnjim posvečevanjem). 13. sveč. je prvo sv. mašo bral. Tako piše v. č. g. mis. Skopcu. Ker se ravno sv. Jožef približuje, vam vošim tedaj veliko srečo za god. Bog naj Vas še dolgo dolgo ohrani, slovenski mladini v prid in naši ljubi domovini v krepko podporo. Bog daj, da bi z velikim vspehom sejali med našo mladino čisto seme svoje učenosti, da bi veliko veliko lepega sadu učakali in enkrat z veseljem reči zamogli: „Seme, ki sem ga sejal, ni padlo na slabo zemljo, drevesca, ki sem jih cepil, lepo rastejo, in obilen sad rodijo.“ To Vam vošim, da bi Vam dodelil Vsegamogočni že na tem svetu, na unem pa krono večnega plačila. — Ako kterikrat zadenete z g. Oblakom\*, ki risati uči, prosim sporočite mu še enkrat mojo serčno hvalo za lepo umetnost, ki sem se je učil pod njegovim vodstvom. Ako bi imel tu čas, bi s tem skoraj lahko obogatel. Kadar denarja nimam, pa izrisam kako reč (vedno me prosijo), in si kaj naročujejo; pa jaz, se vé, le delam kar je treba, da si za potrebe zaslužim in kar mi čas pripusti. Plačujejo mi izverstno. Pri meni pač veljá pregovor: „Kar se kdo nauči, mu nikdar ne teži.“ Kolikokrat so mi oče rekli: „Kaj ti je muzike potreba, kaj risanja?“ Jaz sem odgovoril: „Oče, na sedem let vse prav pride,“ se vé, da še sam nisem vedil, da bom to kaj rabil, in zdaj je moja naj večja veselica; celo leto vodim tu petje in cerkveno godbo, kar namreč k „college“ gre. To prosim tedaj g. O., ako je priložno, naznaniti; ga bo veselilo, ako vidi, da so mu učenci hvaležni, in da njegov trud obilen sad rodi. — Serčen pozdrav vsem mnogo spošt. gg. profesorjem, ki smo jih v 8. šoli imeli, posebno g. W.

Vaš

vdani

Jak. Trobec.

## Kaj je kej novega po širokem svetu?

Olika, omika, osveta, izobraženje, obdelovanje naroda! Tako kličejo časniki, družbe, šole, čitavnice in vse, kar je domorodnega. Bog nas pa tudi olikuje: sneg suje in kocnjá z neba (ravno ko to pišemo), kakor da bi hotel naše neolikanosti in nesnage ali obeliti ali pa pokriti! — Bog daj torej, da bi bila olika prava, razsvitljena, — taka olika, da bi mogel vsak Slovenec o Veliki noči z očišeno, omikano in omito vestjo in s čistim srcem Aleluja zapeti, in z Bogom spravljen vesel svoj kolač in blagoslov ali „žegen“ uživati. Potlej bi bilo upati, da bo tudi Bog zemljo tako olikal, da bo namestila, kar je dolga zima zapoznala, ter utolažil skerbne, lačne, zadolžene, z mnogimi datvami tlačene slovenske prebivalce.

Vpliv časništva sega res z veliko naglostjo in močjo med narod. Torej je naloga časništva in vsega pisavstva toliko tehtniši in naj reznejšega pomislika vredna. Ne le večni, ampak tudi časní blagor narodov je zastavljen na tem, kakošna je njegova olika, kam se nagiba, kam teži, po katerih zgledih se ravna. Imeniten se nam zdi v tem oziru dopis v „Blahovestu iz Ustja nad Orlico“, kateri pravi: „Lanskega in letošnjega leta sem bral, le čudil sem se, v českem časniku z obrazi ali podobami preslavljevanje francoskih enciklopedistov, kateri, češ, so bili začetniki prave olike v francoski zemlji, od koder se je ta olika naglo tudi po družih evropskih deželah razširila. Pisatelj unega sostavka miluje narod naš česki, da se tudi on ni vdeležil takrat oznanovane olike francoskih enciklopedistov. Ali pa res potrebuje naš narod tega milovanja? Kdo so bili ti razvpiti francoski enciklopedisti? Bili so možje, ki so slovo dali veri v Boga in v neumerljivost duše, kateri so tajili božje razodenje, ker zastavili so bili namen: zatreti kersansko vero. Na to je merilo vse njih delo in pèhanje. Njih spisi, polni strupa in nečednosti, so imeli kersansko vero ljudem pristuditi, iztrebiti in vseliti v ljuško serce nevero z vsimi njenimi prežalostnimi nasledki. Dobro vemo, kaj je govoril vodnik teh nevernikov, Voltèr, namreč: „Pet ali šest olikanih mož bo lahko zaterlo vero, katero je dvanajst priprostih in neumnih ribičev po svetu razglasovalo.“ Vemo, da ta načelnik enciklopedistov je dal kovati denar z napisom, katerega ponavljati se anamo. Vemo, da Voltèr je patriarh nejevere nove dobe.“

Zares je žalostno, da se že med Slovani taki hudobneži za svetovavce, oznanovavce in zgled olike priporočajo. Vemo, da Slovenci še nimamo tacih časnikov, pa tudi Bog jih nas obvari! Opomniti pa je treba na take reči, ker tudi pri nas, zlasti po čitavnicah, se veliko českega bere.

Kakošen sad je bila francoskih enciklopedistov olika obrodila, je zgodovina zapisala s kervavimi čerkami v svojih listih, pravi dalje dopisnik. To je bila olika, ktera je poderla oltarje in prevernila tron; ktera je sto tisuč ljudi ob življenje pripravila; olika, ktera je z oltarja velike cerkve v Parizu križ odpravila in nanj postavila vlačugo, in ta olika jo je molila kakor boginja razuma. To je bila olika, ki je vso francosko zemljo s kervjo okropila in ves narod v naj globokejši nesrečo stermoglavila. Tako oliko slovanski časnik želi Slovanom!

„Dvestoletna zgodovina uči, da le s kersansko vero je prišla k narodu prava olika in obdelanost, in da omikovanje brez Boga le v nesrečo žene. Narodi so zginili, kateri so se bili odpovedali kersanski veri; ne pogine pa, živel bode, razcvetel se bo narod, kateri

se derži Kristusa. Zató nas pa silno boli, ko moramo čitati v naših listih hvalo do mož, na katerih imenu sloni kletev sto tisuč pomorjenih. In take liste dajejo na svetlo ljudje, kateri hočejo podpirati blagor in oliko pri našem narodu! Zgodovina nas uči modrosti. Pravica zares povišuje narod, greh pa (zlasti nevera) narode v revšino pahne!“ Tako „Blahovest.“

Pravica, kersanska pravičnost, spolnuje vse zapovedi. Med krivičnike, nevernike, se štejejo tudi taki, ki velikonočne spovedi in obhajila ne opravijo. Ne bo jim dobro dišal kolač, ne bo se jim prijazno glasilo Aleluja, ktere bo tišala na vesti težka krivica, da ene naj tehtniših zapoved svoje matere Cerkve ne spolnujejo. To je tedaj za velikonočni čas naj lepši olika, da naj vsi Slovenci očišeni v studencu sv. pokore velikonočno jagnje uživajo, postergavši iz serca stari kvas pregrehe. In potem, če Bog dá, bomo tudi še kaj druge olike doživeli pri našem narodu slovenskem.

**Iz apostolske vikarije** „na izhodu od Pečevja“ ima „Wahrheitsfreund“ v Cincinnati reznega prevdarka vreden dopis, iz katerega naj le nekatere besede posnamemo, zlasti za take, katerim je vsak čevelj in vsaka vera prav.

Spoznana in velikrat ponavljana resnica je, pravi dopisnik, da od 300 let toliko tisuč protestantskih misijonarjev s tolikimi milijoni dolarjev in skaženih biblij ter z mirjadami „traktetleini“ tudi ne enega neverskega naroda ni pokristjanilo. Letne misijonske naznanila po protestantskih konferencah so zmiraj polne upanja, pa čisto brez vse jedernosti. Protestantstvo pogreša znotranje božje milosti (gnade) . . . Torej, meni dopisnik, protestanstvo pač zamore iz mlačnega katoličana narediti protestovavca, ne pa kristjanov iz divjakov. Potem pripoveduje osodo prebivalcev v mestu Viandot. Le-ti so bili poprej skoraj vsi katoličani in so stanovali v Kanadi. Ko so se preselili v Viandot, so jih metodisti in baptisti tako „spreobrnili“, da nobeden teh Indijancev ne hodi v katoliško cerkev, pa tudi v nobeno krivoversko ne. S svojo likarijo so jih tako olkarili, da nobeden ne zna še „očenaša“ več ne, in spet je vse divje po divjih visočinah, ker skoraj vsi Indijanci so se v neverstvo povernili. Z naj večim zaničevanjem govore od oznanovavcev „novega evangelija“, z naj večji ljubeznijo in spoštovanjem pa omenjajo dobre očete jezuite, ki so jih v prvo učili „očenaš“ in „zapovedi Božje“, ktere so pa pod puritansko vodbo že davno pozabili. „Kako se bodo mogle te kreature kdaj pred Bogom odgovoriti za to, kar so storile nad temi ubogimi dušami?“ vpraša dopisovavec.

V novem Jorku je 13. grud. o. Walworth, pavlinec, sam spreobrnjenec, v katoliško cerkev sprejel generala Martina D. Hardin-a. Dva dni pozneje se je ta general zaročil z gospodično Estelo Grahamovo iz Kentukija, ki je malo dni poprej s sv. kerstom prestopila v katoliško cerkev. Že poprej so v sedanji vojski očitno k katoliški Cerkvi pristopili trije generali zvezne vojske; nekaj družih pa natiroma. Tudi neki glasovit pravdosrednik v Ohio je o misijonu postal katoličan. (Zagr. L.) . . . Kaj pa to pomeni, da o hudih časih se išče katoliška Cerkve? Ali ne to, da je ona mati, pri kateri je tolažilo, je pomoč.

**Iz Brandis-a** nad Labom ima „Blahovest“ lep dopis o veliki vojvodinji toskanski Marii Ferdinandii, ktera je ondi pred nekimi tedni umrla. V poslednji volji je odločila 1500 gld. ubogim brandiskim in veliko tudi ubogim po družih krajih, piaristiškemu vstavu 1000 gld. itd. Ranjca je bila iz pobožne kraljeve saksonske rodovine, rojena l. 1796. Hodila je vsak teden k spovedi in še večkrat k sv. Obhajilu, k sv. maši pa vsak dan, ob nedeljah je bila ne le pri tihi, ampak tudi pri veliki maši. Mater Božjo je posebno častila. Ubogim je bila druga Elizabeta: sama jim je dala delila. Tudi v svojo nehvaležno domovino — na

Toskanskó — je darove pošiljala. Sv. Oče Pij IX so ji po daljnopisu naznanili blagoslov za smerno uro. Njeno truplo je bilo na Dunaj odpeljano.

Škotski kapitan Mitchell, ki je bil od protestanstva v katoliško Cerkev prestopil in je nedavno umrl, je zapustil 1.080.000 gld. v prid katoliške Cerkve na Škotskem. — V Cincinnati v Ameriki se bo sveto leto mesca vinotoka obhajalo. — V škofiji Baltimore pa je bilo že ta post, začeni se s 5. sušcem. (Warh. Fr.) — Znani misijonar Veninger je imel mesca prosenca misijon v Kolumbia-Citi, med katerim je bilo veliko mlačnih poterjenih in dvanajst drugovercev v katoliško Cerkev sprejetih. — Veuillot, znani Francoz, zdaj v Rimu, se prav pogosto pogovarja s sv. Očetom in z g. Sartiges-om. Namerja neki velik katolišk list v Bruselu na svetlo dajati. — V novem Jorku je 22. svečana za legarjem umrl slovit misijonar o. Juri Laufhuber, rojen Avstrijanec. (Aur.)

Budejovski mil. škof, oznanovaje vernikom sveto leto, jih tudi vabijo, da naj se o tej priliki spominjajo sv. Očeta v njih velikih potrebah in naj jim darov darujejo.

Sliši se, da Wisemanov namestnik bi utegnil biti mil. gosp. Vil. Jož. Hugh Clifford, škof v Cliftonu: Talbot pa da bode kardinal. — Znana „Vorstadtzeitung“ je za 3 mesce prepovedana.

## Méd in petin.

### Jest bom tebi hišo vzel!

V neki hiši naše dežele se je pri vsakem sporeku slisalo žuganje: „Jest bom tebi hišo vzel!“ Te besede je ponavljal obsojenec vojak svojemu svaku. Tisti čas namreč, ko je on v vojašini bil, je njegova sestra dom dobila, ki jo njemu šel, in prišel je svak v hišo, vojak pa tudi dom. Oba sta bila zdaj zaljubljena v to hišo. Kar mu je pa uni tolikrat žugal, da mu bo hišo vzel, se je na zadnje spopolnilo. Pa kako? Svak zbolil, in vojak mu vender hoče kaj postreči in gre mu iskat suhega sadja v neko grajsino, da bi imel bolnik sladke vode piti. Dobi sadja, grajsak pa mu da tudi zganja piti, ktereja je nad vse ljubil, kakor večji del taki ljudje. Bilo je ravno neko nedeljo, in ko proti domu gre ter nad vodo čez slabo herv stopa, mu spodleti, pade v vodo in utone. Domá mislijo, da kje pije, kakor je večkrat delal, kadar je imel kaj denara, in se zanj malo zmenijo. Še le v torek gredo opravevat in ga iskat. Zvedo, kako in kaj, najdejo ga v vodi in ga domú odpeljejo. Domá pa je bila že mrtvaška truga narejena tudi za svaka, kteri je bil ta čas umrl, in ker je uni že čez 3 dni mertev v vodi ležal, ga precej v svakovo trugo denejo zavoljo pokopanja. Tako se je spopolnilo, kar mu je tolikrat v življenji govoril, namreč, da mu bo hišo vzel. Res mu jo je bil vzel, tode tisto hišo, ktera bo slehernemu zadosti velika, akoravno je majhna, in ki vsacega človeka čaka, bodi si reven ali bogat. Tako sta bila oba zgubila, v kar sta bila zaljubljena in za kar sta se tolikrat pripravljala. Bog je pokazal, da hiša prav za prav ni bila nobenega, temuč oba sta bila v nji za malo časa le gosača.

O naj bi grešniki, pravdarji, lakomniki, bogati, pogosto na to hišo mislili, pač bi imeli vse druge zapopadke od posestev in dobrot tega sveta! Naj bi pomislili, da v to malo hišo ne bodo mogli nič seboj vzeti, torej bi se varovali krivičnega denara in posestva, lakomnosti, krivičnih pravd, bi ljudi ne stiskali in ne goljufovali, toliko več pa s svojim premoženjem dobrega delali, ker le samo to jim bo pomagalo, kadar pridejo v tisto malo hišico. Tako obračano premoženje je tisto bogastvo, ki ga po Jezusovih besedah „tija ne vzame in molj ne sne“. Kteri se pa na svoje prem. ženje zanašajo, s kterim nič dobrega ne delajo,

in mislijo, da so bogati, takim Jezus govori: „Ti ne veš, da si reven in milovanja vreden, in ubog, slep, in nag.“ (Skriv. raz. 3, 17.)

## Pogovorček.

### Posel in gospodinja.

Posel. Ljuba gospá, zdaj se je post začel, prosim, da bi si smela o taci dneh postnih jedi kuhati.

Gospodinja. Bom z gospodom govorila in vidila, kaj poreče.

Gospodinja (gospodarju): Vidiš, vidiš, kaj si dekla izmišljuje, da bi v postu postno jedla in se od nas ločila?

Gospodar. Pokliči jo, ji bom že prikupil.

Posel (pride).

Gospodar. Ti šleva neumna, ti! Kaj si izmišljuješ? Ali misliš, da je ena jed drugač kakor druga?

Posel. Prosim za zamero, gospod, tukaj ni vprašanje za jed, ampak za sv. Cerkev, ki meso prepoveduje.

Gospodar. Kaaaj? cerkev??? Kaj ima cerkev v moji hiši opraviti?

Posel. Gospod, prosim, ne zamerite: če bom do svoje matere Cerkve tako nezvesta, kako bi se mogli potlej tudi Vi na-me zanesti, da bi vaš zvest posel bila? —

Gospodar (proti gospodnji): Raca na vodi! tako pametnega posla pa še nisem imel. Naj kuha in je kakor vé in zná, jest ji bom 10 gl. letne plače primaknil; pa tudi mi se moramo začeti postiti, zakaj: kako bi nas mogel Bog za zveste podložne in otroke spoznati, če nismo zvesti in pokorni otroci Cerkve, ki nam jo je Bog za mater dal?

## Rožice, ki je vsaka cekna vredna.

Pravi kristjan se mora s sinovsko priprostostjo podvreči izrekom sv. Cerkve. Mora se torej terdno deržati prepričanja, da Duh našega Gospoda Jezusa Kristusa navdušuje Cerkev, njegovo nevesto, in da ravno tisti Bog, ki je bil dal nekdanj Izraelcem desetere zapovedi, danes vlada srenjo vernikov.

Ne da bi kdo v katoliški Cerkvi gospodujoče navade grajal, mora zmiraj imeti razlogov pripravljenih, da jih zoper brezbožnost in pregreho brani.

Ako bi ne bilo družega življenja razun pričujočega, in ne družega veličastva razun tega, ki je na tem svetu, bi imel morebiti prav, kdor bi le na to mislil, da bi si med ljudmi veljavo pridobil in se povzdignil. Ker je pa večnost, nad čimur nihče dvomiti ne more, kako bi mogel človek svoje želje na sedanje življenje vtesniti? In kako bi mogel reči, ki beže kakor sanje, nad tiste staviti, ki v večnosti nobenega konca nimajo? (Sv. Ign.)

## Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. G. Šim. Šinku, vikariju in beneficijatu na Kerškem, je privoljeno v pokoj se podati. Duhovnja ledinska je podeljena g. Jan. Rome-tu, duh. pom. v Žiréh. — St. mihelska fara pri Novomestu je podeljena g. Ant. Mejaču, lokalistu na Vojskem, in Vojsko je razpisano 29. sušca.

## Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Loke: Zmaga sv. Očetu, meni pa hišni mir in Gospodov blagoslov: 1 zlat.

Za Notranjce: Jan. Kajžar, rokodelce v Kranjski gori 1 gld. — Iz Cirkelj 4 gld. — Iz Zalne 8 gld. — Iz S... 11 gl. 50 kr. — Dobrotnik 3 gl. — Za siromake Ložane iz Terstenika 7 gl.

Za mis. gosp. Pirca. G. Fr. R. 1 gld. sr.